

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **Rapid life životnej poisťovni, a.s.**, so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, IČO : 31 690 904, zastúpenej JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom so sídlom v Košiciach, Boženy Němcovej 22, proti povinnému **T. R.**, bývajúcemu v K., o **vymoženie 23,93 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Trebišov pod sp.zn. 11 Er 458/2011, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 18. decembra 2013 sp.zn. 14 CoE 182/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Povinnému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trebišov uznesením z 18. januára 2013 č.k. 11 Er 458/2011-122 vyhovel námietkam povinného proti exekúcii zo 7. decembra 2011. Rozhodol tak s odôvodnením, že exekúcia vedená proti povinnému na základe rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice sp.zn. 2C/1396/2009 z 8. marca 2010 je neprípustná. Konštatoval, že poisťná zmluva uzatvorená medzi účastníkmi konania, bola spotrebiteľskou zmluvou podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Povinný v námietkach správne poukázal na skutočnosť, že exekučný titul vydal rozhodcovský súd, ktorý na to nemal oprávnenie, pretože rozhodcovská doložka dojednaná v poisťnej zmluve bola neplatná. Ak chcel povinný uzavrieť poisťnú zmluvu, musel bezvýhradne prijať zmluvné podmienky vrátane podmienky o riešení prípadných sporov pred rozhodcom. Keďže rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná, súd ju považoval za neprijateľnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, ktorá je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná. Exekučný titul vydaný na jej základe je materiálne nevykonateľný, preto súd námietkam povinného vyhovel a podľa § 50 ods. 5 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (Exekučný poriadok) po právoplatnosti rozhodnutia exekúciu zastavil.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie oprávnenej uznesením z 18. decembra 2013 sp.zn. 14 CoE 182/2013 potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne (§ 219 ods.1 O.s.p.) a účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. K odvolacím dôvodom oprávnenej uviedol, že ak je predmetom rozhodcovského konania spor zo spotrebiteľsko-právneho vzťahu, je exekučný súd oprávnený aj povinný skúmať platnosť rozhodcovskej doložky a ak zistí nedostatok, je oprávnený konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, čo má za následok jeho neúčinnosť a nezáväznosť. Exekučný súd tým len realizuje svoje oprávnenie vyplývajúce z § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. Aj podľa názoru odvolacieho súdu bola v preskúmvanej veci uzatvorená spotrebiteľská zmluva obsahujúca neprijateľnú (neplatnú) podmienku. Neplatná rozhodcovská doložka nemohla založiť oprávnenie rozhodcovského súdu prejednať spor účastníkov konania, preto rozhodcovský rozsudok nebol vykonateľným exekučným titulom. Na tomto závere nič nemení ani tá skutočnosť, že účastníci podpísali aj osobitné zmluvné dojednania, pretože odkazovali na tú istú rozhodcovskú doložku, ktorá bola súčasťou Všeobecných poisťných podmienok. Z týchto dôvodov považoval odvolací súd rozhodnutie exekučného súdu za správne. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie oprávnená (ďalej aj „dovolateľka“), prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 237 písm. a/ O.s.p., t.j. rozhodlo sa vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že sa jej postupom odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom, ako aj z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., t.j. že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Rozhodnutia oboch súdov považovala za arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože nebolo vykonané dokazovanie pred exekučným súdom a nemala možnosť vyjadriť sa k listinným dôkazom, na základe ktorých súdy rozhodli. Podľa jej názoru súdy nesprávne skutkovo vyhodnotili okolnosť, že rozhodcovská doložka sa nachádza vo Všeobecných poisťných podmienkach (ďalej VPP) oprávnenej, resp. v Zázname sprostredkovateľa poistenia o požiadavkách a potrebách klientov. Poukázala na to, že rozhodcovská doložka sa nachádza v tzv. Osobitných zmluvných dojednaniach s tým, že povinný mal možnosť toto dojednanie prijať, resp. neprijať, pričom o tejto možnosti bol sprostredkovateľom poistenia poučený. Mala za to, že nie je možné stotožniť sa so záverom súdov, že rozhodcovská doložka v spotrebiteľských zmluvách je neplatná, a to preto, že

nebola individuálne dojednaná s poukazom na záznam o požiadavkách a potrebách klienta z 30. októbra 2007 a blízky vzťah medzi sprostredkovateľom poistenia a povinným. Následne oprávnená podrobne opísala spôsob uzatvárania poistnej zmluvy a osobitných zmluvných dojednaní, ktorý svedčí o individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky. Poukázala aj na skutočnosť, že sudy nevykonali test primeranosti zmluvnej podmienky v zmysle čl. 19 Smernice 93/13/EHS a nezabezpečili si ani objasnenie skutkového stavu potrebného na vyslovenie právneho záveru o hrubom nepomere v právach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Vytýkala exekučnému súdu, že pokiaľ chcel posúdiť rozhodcovskú doložku ex offio ako nekalú podmienku v rozpore so záverom rozhodcovského súdu bez toho, aby jej dal možnosť sa k tomu vyjadriť, ide o prekvapivé rozhodnutie, ktoré je porušením jej práva na spravodlivý proces. Oprávnená tiež namietala nedostatok právomoci exekučného súdu skúmať prijateľnosť rozhodcovskej doložky, takéto oprávnenie všeobecného súdu nevyplýva ani z Exekučného poriadku ani z iného právneho predpisu. Arbitrážny rozsudok má v súlade s ustanovením § 35 v spojení s § 51 ods.3 zákona o rozhodcovskom konaní účinky právoplatného rozsudku a exekučný súd nemá právomoc hodnotiť spor už raz prejednaný rozhodcovským súdom v konaní podľa § 40 a nasl. rozhodcovského zákona a ani podľa ustanovenia § 45 rozhodcovského zákona. V závere ešte citovala rozhodnutia okresných a krajských súdov, ktoré v obdobných veciach rozhodli o rozhodcovskej doložke ako o individuálne dojednanej, a teda platnej. Oprávnená tiež spochybnila legitimitu rozhodnutia exekučného súdu vydaného vyšším súdnym úradníkom, vzhľadom k tomu, že išlo o meritum veci kde mal rozhodovať zákonný sudca. Z týchto dôvodov žiadala, aby dovolací súd uznesenie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Povinný ani súdny exekútor sa k dovolaniu oprávnenej nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s ustanovením § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu len v prípadoch, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla oprávnená dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému v ustanovení § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Dovolanie oprávnenej preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní, v ktorom bolo vydané, došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. (v znení účinnom do 31.decembra 2014) Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a existencia týchto vád v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľka v dovolaní namieta, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.).

V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávnych, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (§ 7 ods. 1 O.s.p.). V občianskom súdnom konaní súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy (viď bližšie § 7 ods. 2 O.s.p.). Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon (§ 7 ods. 3 O.s.p.).

Nedostatok právomoci súdu sa považuje za neodstrániteľnú podmienku konania, ktorá má ten dôsledok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť a vec postúpiť inému orgánu. Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu je daná, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej mal rozhodnúť iný orgán.

Dovolateľka procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. a/ O.s.p. nevyvodzuje z toho, že súdy vôbec nemali konať a rozhodovať, ich právomoc konať v exekučnom konaní nepopiera. Vyčíta im iba, že podľa jej názoru v rozpore so zákonom preskúmavali právoplatné exekučné tituly a že bez zákonom zvereného oprávnenia v exekučnom konaní skúmali prijateľnosť, či neprijateľnosť rozhodcovskej doložky. Dovolateľka tu teda namieta, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnej aplikácii a interpretácii ustanovení zákona. Z určujúceho – obsahového – hľadiska (viď § 41 ods. 2 O.s.p.) nejde zo strany oprávnenej o námietku existencie vady v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p., ale o námietku inú (netýkajúcu sa právomoci súdov), ktorú dovolateľka uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti právnych záverov súdov (ich právneho posúdenia veci), na ktorých v danom prípade založili svoje rozhodnutia.

Oprávnená takto formulovanou námietkou nedostatku právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.) dostatočne nezohľadňuje povahu preskúmvanej veci a tiež to, že ňou napadnuté rozhodnutie bolo vydané v exekučnom konaní, v ktorom rozhodovanie súdov

vyplýva jednoznačne priamo zo zákona (viď napr. ustanovenia § 29, 38 ods. 3, 44 ods. 1 Exekučného poriadku).

Dovolací súd poznamenáva, že vyššie uvedené závery vyslovil už skôr v niektorých skorších rozhodnutiach v nadväznosti na obsahovo identickú argumentáciu oprávnenej v iných skutkovo a právne obdobných veciach (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 2 Cdo 148/2012, 3 Cdo 15/2012, 4 Cdo 11/2012, 5 Cdo 45/2012, 6 Cdo 1/2012 a 7 Cdo 7/2012).

Ústavný súd Slovenskej republiky vyššie uvedené právne závery najvyššieho súdu neoznačil za nesúladne s Ústavou Slovenskej republiky - viď napríklad II. ÚS 455/2013, II. ÚS 482/2013.

Oprávnená v dovolaní zastáva tiež názor, že súdy jej odňali možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. Ide najmä o právo predniesť (doplniť, či doplňovať) návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom predsedu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj § 101 ods. 1, § 117 ods. 1, § 123, § 118 ods.1, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O.s.p.). To znamená, že nie každé porušenie procesných predpisov súdom a tým aj porušenie práva na spravodlivý súdny proces dosahuje intenzitu vady konania, ktorú má na zreteli ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p.

Oprávnená videla existenciu vady v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. v tom, že súdy nevykonali potrebné dokazovanie, nebol zabezpečený rozhodcovský spis a nebola jej daná možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, na podklade ktorých súdy rozhodli.

Námietky dovolateľky v tomto smere súvisia s dokazovaním. Dokazovanie je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok (len) neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonala všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno preto vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 125/1999).

K námietke oprávnenej, že súdy vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi bez jej účasti s tým, že nemala možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, dovolací súd uvádza, že po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Pri tom medziiným skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O.s.p. Exekučný súd v štádiu skúmania, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. Pri tomto posudzovaní nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O.s.p.) – postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Vzhľadom

na to sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a pre posúdenie, či k návrhu na vykonanie pripojený exekučný titul je formálne aj materiálne vykonateľný, nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného.

Pokiaľ pre záver o tom, či určité rozhodnutie (alebo notárska zápisnica) je alebo nie je vykonateľný exekučný titul môže dospieť exekučný súd pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku aj len na základe údajov vyplývajúcich zo spisu, obdobne, teda aj bez nariadenia pojednávania, vykonania dokazovania a osobnej účasti oprávneného, môže dospieť k tomuto záveru aj v neskorších štádiách exekučného konania.

Na podporu týchto tvrdení dovolací súd dáva do pozornosti uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 160/2013, v ktorom ústavný súd považoval vyššie uvedenú argumentáciu za primeranú odpoveď k námietke sťažovateľky, že preskúmanie a vyhodnotenie obsahu listín (dokazovanie) v exekučnom konaní bolo vykonané bez jej účasti, napriek tomu, že v konaní malo byť nariadené pojednávanie a že jej bolo odopreté právo vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom. Ústavný súd porovnal na účely overenia slovenského prekladu rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-137/08 viaceré jeho jazykové verzie a dospel k výkladu, že všetky zhodne potvrdzujú záväzok súdu ex offo nariadiť „vyšetrovanie“ (a nie „dokazovanie“) za účelom zistenia, či súdna doložka tvorí súčasť spotrebiteľskej zmluvy podliehajúcej smernici Rady 93/13 EHS. V zmysle uvedeného výkladu ústavný súd konštatoval, že vnútroštátny súd je povinný „vyšetrovaním“ ex offo zisťovať skutkový stav na účely efektívnej ochrany spotrebiteľa podľa úniového práva a takýmto postupom nedochádza k porušeniu práv oprávnenej na verejné prejednanie veci a vyjadrenie sa k vykonávaným dôkazom.

Z obsahu spisu je navyše zrejmé, že oprávnenej boli doručené námietky povinného k exekúcii a mala súdom vytvorenú možnosť sa k nim vyjadriť, čím bol naplnený princíp kontradiktórnosti súdneho konania. Svoje právo vyjadriť sa k listinným dôkazom a tiež ku skutkovej a právnej argumentácii, na základe ktorej exekučný súd námietkam povinného vyhovel, využila v plnom rozsahu aj v rámci podaného odvolania voči uzneseniu exekučného súdu, čím dosiahla sledovaný účel preskúmania napadnutého rozhodnutia na podklade jej argumentácie, a preto jej tvrdenie o odňatí možnosti konať pred súdom konať nie je dôvodné (k tomu porovnaj m. m. R 39/1993).

Z obsahu ostatných dovolacích námietok, v ktorých oprávnená napáda rozhodnutia súdov nižšieho stupňa ako arbitrárne a nepreskúmateľné, je navyše zrejmé, že nie sú založené na tvrdení, že jej procesné oprávnenia boli v priebehu konania postupom súdov odňaté či upreté, oprávnená ani nespochybňovala správnosť procesného postupu odvolacieho súdu či zmätočnosť súdneho rozhodnutia vyvolanú takýmto nesprávnym postupom; svoju nespokojnosť vyjadruje výlučne vo vzťahu ku skutkovému a právnenému posúdeniu veci, na ktorom spočíva napadnuté rozhodnutie. Preto dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti výlučne s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho skutkovým či právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Z obsahového hľadiska (§ 41 ods. 2 O.s.p.) teda zo strany dovolateľky ide o námietky zákonnosti a vecnej správnosti právneho záveru odvolacieho súdu (jeho právneho posúdenia veci), na ktorých v danom prípade založil svoje rozhodnutie (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Vytýkaný nedostatok by mohol byť (prípadne) spojený s procesnou vadou konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., vada tejto povahy však prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nezakladá.

Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že dovolanie nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných vád (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého a druhého stupňa nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2, in fine O.s.p. (arg. „dokazovanie však nevykonáva“).

Oprávnená ďalej v dovolaní namietala tzv. „prekvapivosť“, rozhodnutia exekučného súdu, pretože bolo v úplnom rozpore so záverom rozhodcovského súdu o platnosti rozhodcovskej doložky, pričom exekučný súd jej nedal možnosť vyjadriť sa k takémuto inému právnenému posúdeniu veci.

Odňatie možnosti konať pred súdom, ktoré bolo spôsobené tzv. prekvapivými, resp. nečakanými rozhodnutiami, podľa judikatúry najvyššieho súdu (pozri rozhodnutia pod sp.zn. 7 Cdo 102/2011, 2 Cdo 226/2011, 5 Cdo 46/2011) nastane vtedy, ak odvolací súd svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa, pričom účastníkovi bolo odňaté právo namietať správnosť (novo zaujatého) právneho názoru na inštančne vyššom súde. V týchto prípadoch spravidla odvolací súd vyvodil svoj (iný) právny záver zo skutočností, ktoré súd prvého stupňa výslovne právne neposudzoval, resp. nevyhodnotil a účastník v odvolacom konaní nemal dôvod namietať a zdôvodňovať prípadné nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa.

Z vyššie uvedeného výkladu je zrejmé, že rozhodnutie exekučného súdu nemohlo byť tzv. prekvapivým súdnym rozhodnutím, pretože išlo o rozhodnutie súdu v prvom stupni, pričom oprávnená mala možnosť vyjadriť sa k nemu v rámci riadneho opravného prostriedku, čo aj urobila. Navyše exekučný súd v danom prípade nepreskúmaval vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, len realizoval svoje oprávnenie v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (k tejto otázke sa najvyšší súd vyjadril už vo viacerých svojich rozhodnutiach pozri napr. 3 ECdo 105/2014, 4 Cdo 34/2013, 6 ECdo 210/2013).

Dovolateľka namietala aj to, že právne predpisy neumožňujú exekučnému súdu skúmať prijateľnosť, či neprijateľnosť rozhodcovskej doložky, a preto tento nemôže vysloviť ani jej neplatnosť. Uviedla, že ustanovenie § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní stanovuje rozsah preskúmania rozhodcovského rozsudku, pričom posúdenie neplatnosti rozhodcovskej doložky tam nepatrí. Táto námietka sa [z určujúceho – obsahového – hľadiska (viď § 41 ods. 2 O.s.p.)] viaže na správnosť interpretácie ustanovení zákona, teda na správnosť právneho posúdenia veci. Dovolací súd na podstatu a zmysel tejto námietky prihliadal iba v súvislosti so skúmaním, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. O procesnú vadu konania uvedenú v tomto ustanovení ide totiž tiež v prípade vyhovenia námietkam povinného proti exekúcii v súvislosti s následkom upraveným ustanovením § 50 ods.5 Exekučného poriadku, ak pre to neboli splnené zákonom stanovené podmienky; takýmto rozhodnutím sa totiž oprávnenému odopiera právo na výkon vykonateľného rozhodnutia. Dovolací súd preto skúmal, či nejde o tento prípad a dospel k záveru, že námietky oprávnenej v tomto smere nie sú dôvodné. Dovolací súd sa stotožnil s argumentmi uvedenými v odôvodneniach rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach sp.zn. 2 Cdo 5/2012, sp.zn. 3 Cdo 146/2011, sp.zn. 3 Cdo 167/2011,

sp.zn. 3 Cdo 122/2011 a sp.zn. 6 Cdo 228/2011, ktorých právne závery považuje z pohľadu dovolacieho súdu za konštantné a aplikovateľné aj v prejednávanej veci. Ak súd prvého stupňa vyhovel námietkam povinného proti exekúcii a založil svoje rozhodnutie na právnom závere o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky, ktorej platnosť v konaní preskúmal v súlade so spotrebiteľsko-právnou úpravou na prospech spotrebiteľa a odvolací súd jeho rozhodnutie potvrdil, nemal ich postup za následok odňatie možnosti oprávnenej pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Námietku oprávnenej, že po podaní odvolania proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka mal vo veci najskôr rozhodnúť zákonný sudca, dovolací súd posúdil ako irelevantnú, pretože nezodpovedá obsahu spisu. Rozhodnutie exekučného súdu z 18. januára 2013 č.k. 11 Er 458/2011 bolo vydané JUDr. Janou Berešovou, teda zákonnou sudkyňou nie vyšším súdnym úradníkom. Preto bol postup odvolacieho súdu správny.

Napokon oprávnená v dovolaní tvrdila, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, ale ako už bolo vyššie uvedené samo o sebe prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia oprávnenej boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), oprávnenu vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania oprávnenej nemožno vyvodit' zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania (z procesných dôvodov) sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému povinnému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodal návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. júna 2015

JUDr. Helena Haukvitzová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová